

helsinki.kirjaamo(a)hel.fi

Viite: Kymp/HEL 2016-002260, lausuntopyyntö 1.7.2021

Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta, Merisataman saaret, Helsinki, nro 12718

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Merisataman saarten asemakaavamuutoksesta (nro 12718).

Asemakaava-alue on tärkeä osa Helsingin merimaisemaa. Saarten rakennettu kulttuuriympäristö on pienipiirteistä ja rakeista. Alueen arvokkain rakennuskanta, kuten Uunisaaren vanhimmat rakennukset ja Liuskasaaren HSS:n paviljonki sekä Sirpalesaaren telakkarakennus on suojeltu asianmukaisin kaavamääräyksin. Alueelle esitetty täydennysrakentaminen on sijoitettu arvokas kulttuuriympäristö huomioiden pääosin hyvin. Liuskaluotoon esitetty puolitoistakerroksisen 1000 k-m²:n rakennusala on suuri ja uudisrakennus tulee peittämään näkymiä saarille ja merelle sekä muuttamaan ikonista maisemaa. Edellä kerrottuun viitaten ELY-keskus suhtautuu ratkaisuun varauksellisesti, rakennuksen muuttaessa avoimen saariympäristön suljetuksi. Rakennuksen mittakaavaa ja massoittelua tulee vielä harkita, varsinkin kun rakennusala on esitetty ohjeellisena ja kaavamääräys on tulkinnanvarainen. Liuskaluodon rakentamista koskevaa määräystä on täydennettävä esim. seuraavasti: *"Uudisrakentaminen on sovitettava alueen rakennushistorian mittakaavaan."*

Kaavaehdotuksessa on varattu isoja alueita uusille venelaitureille ja lisäksi ehdotus mahdollistaa vesialueen täyttöjä ja majakan rakentamisen. Uudenmaan ELY-keskus huomauttaa, että ne saattavat tarvita vesilain mukaisen luvan. Kyse ei ole aina luvanvaraisista hankkeista, joten luvantarve arvioidaan vesilain 3 luvun 2 §:n (vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus) perusteella. Luvantarpeesta voi pyytää lausunnon Uudenmaan ELY-keskukselta.

Helsingin kaupungin ja Ilmatieteenlaitoksen yhteistyönä vuonna 2016 valmistuneen selvityksen *"Turvalliset rakentamiskorkeudet Helsingin rannoilla vuosina 2020, 2050 ja 2100"* perusteella turvallinen rakentamiskorkeus kaava-alueella vaihtelee välillä N2000 +3,23...3,7 metriä. Kyseinen arvio perustuu skenaarioon vuonna 2100 tapahtuvasta keskimäärin kerran 250 vuodessa toistuvasta tulvasta.

Kaavamääräyksessä on esitetty, että *"Suunniteltaessa ja rakennettaessa rakennuksia korkeustason +3 alapuoliselle alueelle on*

rakennusten käyttöikää määritettäessä otettava huomioon ohjeistus alimmista suositeltavista rakentamiskorkeuksista meren rannalle rakennettaessa.” Kaavamääräystä tulee muokata niin, että esitetty korkeustaso on linjassa em. selvityksen tulosten kanssa. Näin voidaan varmistua siitä, että myös pidemmän käyttöiän omaavat rakennukset ja rakenteet voidaan toteuttaa tulvaturvallisella tavalla.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Tuomas Autere ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Brita Dahlqvist-Solin. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

TIEDOKSI

UUDELY: Ilpo Huolman, Olli Jaakonaho, Ilppo Kajaste, Eeva Kopposela, Henrik Wager

25.08.2021

257/10.02.03/2021
[Merisataman saarten
asemakaava]

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Asemakaavoitus, Eteläinen alueyksikkö
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite
Lausuntopyyntö 01.07.2021
HEL-2016-002260 T 10 03 03

Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12718, Merisataman saaret

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymällä ei ole lausuttavaa asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12718, Merisataman saaret.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Sakari Metsälampi
Joukkoliikennesuunnittelija

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 25.8.2021.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

Lausunto

24.08.2021

MV/311/05.02.00/2017 1 (2)

Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite HEL 2016-002260

Asia **HELSINKI, Merisataman saarten asemakaavan muutos**

Museovirasto on perehtynyt 19.7. – 17.8.2021 nähtävillä olevaan Merisataman saarten asemakaavan muutosehdotukseen ja antaa lausuntonaan seuraavan erityisesti Suomenlinnaan kohdistuvien vaikutusten sekä vedenalaisen kulttuuriperinnön kannalta. Muilta osin kulttuuriympäristökysymyksiin ottaa kantaa Helsingin kaupunginmuseo.

Kaava-alue sijaitsee Eiran ja Ullanlinnan eteläpuolella olevalla merialueella käsittäen Sirpalesaaren, Liuskasaaren, Liuskaluodon sekä Pohjoisen ja Eteläisen Uunisaaren. Saaret kuuluvat Suomenlinnan UNESCO:n maailmanperintökohteen suojavyöhykkeeseen

Helsingfors Segelsällskap R.f:n (HSS) hakemuksesta valmistellun kaavan tavoitteena on kehittää saarten toimintaa merkittävänä purjehdus- ja virkistyskeskuksena. Erityispaino on virkistystä, veneilyä ja kilpapurjehdusta palvelevissa uusissa rakennuksissa, aallonmurtajissa ja laitureissa. Uutta purjehdus- ja virkistystoimea palvelevaa toimitilakerrosalaa on yhteensä 2 200 k-m² jakautuen maisemallisin ja kulttuurihistoriallisin perustein eri saarille. Saavutettavuutta ja toiminnallisuutta parannetaan sallimalla vesiliikennekauden ulkopuolella väliaikaiseen käyttöön otettavat kevyet sillat.

Kaava-alueella on viisi asemakaavalla jo suojeltua rakennusta: Pohjoisen Uunisaaren tiilirakenteinen entinen teollisuusrakennus, vuoden 1940 olympialaisiin rakennetut puiset lipunmyyntikioski ja pukukoppirakennus (sr-2), HSS:n paviljonki Liuskasaassa (sr-1) sekä entinen moottoritehtaan rakennus Sirpalesaassa (sr-2). Rakennusten suojelu säilyy kaavamuutoksessa ennallaan.

Suomenlinnaan kohdistuvista vaikutuksista kaavaselostuksessa todetaan, että kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä suoria vaikutuksia Suomenlinnan maailmanperintökohteeseen. Uudisrakentamiskohteet eivät sijoitu maailmanperintökohteen rajauksen välittömään läheisyyteen. Ne eivät myöskään sijaitse Suomenlinnasta ulospäin aukeavissa merkittävässä näkymissä.

Museoviraston näkemyksen mukaan kaavamuutos ei vaikuta haitallisesti Suomenlinnan maailmanperintökohteeseen. Suomenlinnasta katsoen Merisataman saaret jäävät suurelta osin Harakan ja Särkän taakse. Eiranrannasta katsoen olennaista on puolestaan se, miten uusi rakentaminen istuu osaksi saarten nykyistä rakennuskantaa ja merellistä maisemaa. Uudisrakennusalat on hajautettu kolmelle saarelle, mikä jatkaa saarten suhteellisen pienimuotoista rakentamisen periaatetta. Kaavamääräysten kaupunkikuva, rakennussuojelu ja rakentaminen -osuudessa lisäksi ohjataan uudisrakentamisen soveltuvuutta olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön. Saarten nykyisen toiminnan edellytysten parantaminen tukee Suomenlinnan merimaisemaan soveltuvan käytön säilymistä.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta kaavavalmistelun yhteydessä on paikannettu Sirpalesaaren ja Liuskasaaren välistä laivan puurunkoinen hylky, joka on muinaisjäännösrekisterissä nimellä Merisatama 1 ja numerolla 1000038444 <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000038444>. Hylky on merkitty kaavan lv 3 -alueelle sm-merkinnällä. Kohteen käsittely kaava-aineistossa on muutoin hyvä, mutta merkinnän sijaintia ja laajuutta näyttäisi olevan syytä tarkistaa. Tässä voi käyttää apuna muinaisjäännösrekisteriä ja Nordic Maritime Groupin 7.4.2020 inventointiraporttia (raportin sivu 13 ja Liite 1 sivulla 32). Pohjois-eteläsuunnassa olevan hyllyn kiinteän jäännöksen koko on noin 17 x 5 metriä ja hyllyn ympärillä on kokonaisuudesta irronneita osia laajemmalla alueella.

Lisäksi kaavamääräyksissä todetaan, että kaavakarttaan merkittyjen suojelukohteiden lisäksi mahdollisia suojelukohteita ovat myös laivojen yli sata vuotta vanhat hylt. Museovirasto ei pidä tätä määräystä välttämättömänä, koska Nordic Maritime Groupin tekemä vedenalaisinventointi kattoi kaavan koko vesialueen eikä edellä mainitun hyllyn lisäksi havaittu muita yli sata vuotta sitten uponneeksi oletettuja hylkyjä.

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Elisa El Harouny

Tiedoksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Helsingin kaupunki / Helsingin kaupunginmuseo
Suomenlinnan hoitokunta
Johanna Björkman, Helsingin kaupunginmuseo

Museovirasto
PL 913
00101 Helsinki

Asiakirjan nimi: HELSINKI, Merisataman saarten asemakaavan muutos
Asiakirjan päivämäärä: 24.08.2021
Diaarinumero: MV/311/05.02.00/2017
Asiakirjan tunnus / Docid: 252804
Asiakirjan allekirjoittajat: Intendentti, Elisa El Harouny, Esittelijä, 24.8.2021 17:58:01, C=FI
Yli-intendentti, Helena Taskinen, Päättäjä, 25.8.2021 8:49:51, C=FI
Tarkistesumma: 4a9a7e7792f5836d241e9e03a0b2b1e9
1b0ff55949a9b9915427cf1b9b250bf4
a473338b4f134eb2f46d00e015142388
595e5a881c2a38d4b4a3e1e763c55988

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Museoviraston sähköisessä tietojärjestelmässä. Lisätietoja Museoviraston kirjaamosta (0295 33 6000, kirjaamo@museovirasto.fi)

Helsingin kaupungin kirjaamo
Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Lausunto
24.08.2021
1162/00.02.022.0220/2021

KYMP/HEL 2016-002260 T 10 03 03, Hankenumero 5564_1

Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta Merisataman saaret (nro 12718)

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt lausuntoa asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12718, Merisataman saaret. Asemakaava koskee 6. kaupunginosan (Eira) vesialuetta, 7. kaupunginosan (Ullanlinna) uimaranta-, lähivirkistys- ja vesialueita sekä venesatamaa ja 9. kaupunginosan (Kaivopuisto) venesatamaa.

Asemakaavaehdotuksen selostuksessa todetaan asemakaavan muutosehdotuksesta mm. seuraavaa:

”Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Eteläistä ja Pohjoista Uunisaarta, Liuskasaarta, Liuskaluotoa ja Sirpalesaarta ja niiden ympärillä olevaa vesialuetta. Tavoitteena on mahdollistaa saarten kehittäminen merkittävänä purjehdus- ja virkistyskeskuksena. Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan Uunisaarten, Liuskasaaren, Liuskaluodon ja Sirpalesaaren toimintoja, virkistystä, veneilyä ja kilpapurjehdusta palvelevien uusien rakennusten, aallonmurtajien ja laitureiden tarpeet.

Alueelle on suunniteltu uutta purjehdus- ja virkistystoimea palvelevaa toimitilakerrosalaa 2 200 k-m². Kerrosalaa on lisätty toiminnallisista syistä ja jaettu maisemallisin ja kulttuurihistoriallisin perustein saarille.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kaava-alue ei kuulu HSY:n vesihuollon toiminta-alueeseen. Saarissa sijaitsevat rakennukset ovat liittyneet mantereella sijaitsevaan yleiseen vesihuoltoverkostoon yksityisin liittymisjohtoin.

Kaavaselostuksessa todetaan, että saarten palveluntuottajat tehostavat tarvittaessa teknisen huollon palveluiden tarjontaa laajentuvien toimintojen edellyttämällä tavalla. Vuonna 2019 laaditun Merellisen Helsingin yleissuunnitelman teknisen huollon periaatteet -raportin mukaan saarten nykyisten vesihuoltolinjojen mitoitus riittää todennäköisesti myös vuoden 2030 ennustettuihin tarpeisiin. Mahdolliset uudet vesijohdot ja viemärit tai nykyisten johtolinjojen kapasiteetin lisääminen tulee toteuttaa yksityisin järjestelyin vesilaitostoiminnan ulkopuolisella rahoituksella kuten tähänkin asti.

Lisätietoja antaa aluepäällikkö Saara Neiramo, etunimi.sukunimi@hsy.fi.

Jyrki Kaija
osastonjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Investointien hallinta / Risto Seppänen

23.8.2021

Helsingin kaupungin kirjaamo
Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Kymp/ HEL 2016 - 002260

MERISATAMAN SAARTEN ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS (NRO 12718)

Olemme tutustuneet otsikossa mainittuun asemakaavaan ja asemakaavan muutoksen selostukseen.

Helen Sähköverkko Oy:llä ei ole asemakaavan muutosehdotukseen huomautettavaa.

HELEN SÄHKÖVERKKO Oy

Aki Hämäläinen
suunnittelupäällikkö

JAKELU

Hinkkanen Mika	Kp
Hämäläinen Aki	Kp
Seppänen Risto	Kp
Kivirinne Jouni	St7
Oasmaa Kyösti	HaL427
Helsingin Kaupungin kirjaamo	

Helsingin kaupunki / Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite HEL 2016-002260

Asia **HELSINKI, Merisataman saarten asemakaavan muutos**

Museovirasto on perehtynyt 6.11. – 24.11.2017 nähtävillä olevaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, kaava- ja selostusluonnoksiin sekä muuhun valmisteluaineistoon ja antaa seuraavan lausuntonsa pääasiassa Suomenlinnan maailmanperintökohteen ja vedenalaisen kulttuuriperinnön kannalta. Muilta osin kulttuuriympäristökysymyksiin ottaa kantaa Helsingin kaupunginmuseo.

Asemakaavan muutos koskee Uunisaarta, Liuskasaarta, Liuskaluotoa ja Sirpalesaarta sekä niitä ympäröivää vesialuetta. Merisataman saarten kaava-alue sijaitsee Helsingin niemen etelärannalla, Eiran, Ullanlinnan ja Kaivopuiston edustalla. Tavoitteena on kehittää saaria merkittävänä purjehdus- ja virkistyskeskuksena. Saariin suunnitellaan virkistyskeskusten, veneilyn ja kilpapurjehduksen tarpeisiin uusia rakennuksia, aallonmurtajia ja laitureita. Uusille toimitiloille on varattu 800 k-m², joka on jaettu saarille maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin perusteisiin. Uudessa asemakaavassa sallittu lisärakentaminen todetaan melko vähäiseksi sen lähinnä täydentäessä olemassa olevia rakennuskokonaisuuksia sekä uimaranta- ja venesatama-alueita. Etenkin näkymä merelle tulisi säilymään paljolti nykyisen kaltaisena.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 2004. Siinä on osoitettu seuraavat suojeltavat rakennukset: Pohjoisen Uunisaaren tiilirakenteinen entinen teollisuusrakennus ja kaksi uimaseuran rakennuttamaa puurakennusta (sr-2), HSS:n paviljonki Liuskasaarella (sr-1) sekä entinen moottoritehtaan rakennus Sirpalesaarella (sr-2). Rakennusten nykyisiä suojelumerkintöjä ei ole tarkoitus muuttaa uudessa asemakaavassa.

Saaret sijaitsevat Suomenlinnan maailmanperintökohteen suojavaohtyhykkeen alueella, mikä on hyvä mainita osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaavaselostuksen luonnoksessa se onkin mainittu. Lisäksi siinä on arvioitu kaavaratkaisun vaikutuksia Suomenlinnaan. Kaavaratkaisulla ei todeta olevan merkittäviä suoria vaikutuksia Suomenlinnan maailmanperintökohteeseen. Kaava-alue on kokonaisuudessaan maailmanperintökohteen suoja-alueita, mutta uudisrakentamiskohteet eivät sijoitu maailmanperintökohteen rajan välittömään läheisyyteen eivätkä ne ole merkittävien Suomenlinnasta ulospäin aukeavien näkymien kohteena.

Museovirasto yhtyy näkemykseen, että kaavalla ei ole merkittävää vaikutusta Suomenlinnasta aukeaviin näkymiin, kunhan alueelle suunniteltaessa uudet rakennukset ja rakenteet sovitetaan mittakaavallisesti ja materiaaleiltaan saarten olevaan pienimuotoiseen rakennusperintöön ja merelliseen ympäristöön.

Kaava-alueella mahdollisesti olevasta vedenalaisesta kulttuuriperinnöstä ei ole käytettävissä tietoa, koska alueella ei ole tehty vedenalaisinventointia. Lähin tunnettu

vedenalainen muinaisjäänös sijaitsee Harakan länsirannan tuntumassa (muinaisjäänösrekisterin kohde *Harakka länsiranta, nro 1282*). Kaava-alue on Helsingin keskustan vanhojen vesiväylien alueella ja lähellä Suomenlinnaa, jonka lähivesistä tunnetaan lukuisia vedenalaisen kulttuuriperinnön kohteita. On syytä varautua siihen, että niillä alueilla, joille suunnitellaan vesialueen muuttuvaa käyttöä ja vesirakentamista, teetetään arkeologinen vedenalaisinventointi sen selvittämiseksi, onko muuttuvan käytön alueilla vedenalaista kulttuuriperintöä, johon kaavalla voi olla vaikutusta. Tarjouksia vedenalaisinventoinneista voi pyytää niiltä toimijoilta, joita on listattuna Museoviraston verkkosivuilla:

http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_kulttuuriperinto/arkeologisten_kenttatoiden_tilaaminen

Tarvittaessa ohjeita vedenalaisinventoinnin järjestämiseen antaa Museovirastossa Maija Matikka (maija.matikka@museovirasto.fi, puh. 0295 33 6284). Jos inventoinnissa havaitaan vedenalaisia muinaisjäänöksiä tai kulttuuriperintökohteita, niiden huomioimisesta kaavavalmistelussa sovitaan Museoviraston kanssa.

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Elisa El Harouny

Tiedoksi

Helsingin kaupunki / Helsingin kaupunginmuseo
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Sari Saresto

Helsingin kaupungin kirjaamo
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Asianna HEL 2016-002260 T 10 03 03, hankenumero 5564_1

MERISATAMAN SAARET, HSY:N KANNANOTTO ASEMAKAAVAMUUTOKSEN OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAAN

Alue ei kuulu HSY:n vesihuollon toiminta-alueeseen. Saarissa sijaitsevat rakennukset ovat liittyneet mantereella sijaitsevaan yleiseen vesihuoltoverkoston yksityisin liittymisjohdoin. Mahdolliset uudet vesijohdot ja viemärit tulee toteuttaa yksityisin järjestelyin kuten tähänkin asti.

Yhteyshenkilönä toimii aluepäällikkö Saara Neiramo, puh. (09) 1561 3047

Jukka Saarijärvi
yksikön päällikkö

Tiedoksi Kirjaamo

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Helsingin kaupungin asemakaavoitus

sähköisesti: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Helsingin kaupungin asemakaavoituksen saatekirje 27.10.2017 (HEL 2016-002260 T 10 03 03)

MERISATAMAN SAARTEN ASEMAKAAVAN MUUTOS, HELSINKI

Helsingin kaupungin asemakaavoitus on kuuluttanut Merisataman saarten asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

Liikennevirasto on tutustunut hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja antaa lausuntonsa vesiväylien näkökulmasta.

Asemakaavan muutosalueelle sijoittuu Helsingin kaupungin ylläpitämät Hernesaari-Harakka ja Harmaja-Harakka veneväylät sekä Liikenneviraston ylläpitämä Stora Bodö-Teerisaari väylä, joka on osa veneilyn runkoväylää. Asemakaavan muutosalueelle ei sijoitu merenkulun kiinteitä turvalaitteita.

Kaava-alueella kulkevat vesiväylät tulisi esittää kaavakartalla. Kaava-alueen eteläosassa kulkeva ja erittäin vilkkaasti liikennöity veneilyn runkoväylä tulee huomioida tulevassa maankäytössä sekä sen suunnittelussa siten, että runkoväylä pysyy jatkossakin turvallisena navigoida. Veneilyn runkoväylä tarjoaa veneilijöille helpon, turvallisen ja suojaisan kulkuväylän, jolla pienempien veneiden on mahdollista pysyä poissa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetuilta väyliltä. Rantarakenteiden suunnittelussa, sijoittamisessa sekä toteuttamisessa tulee huomioida myös vesiliikenteen aiheuttama aallokko ja ranta-erosio.

Siru Koski
Apulaisjohtaja

Jani Koironen
Ylitarkastaja

Jakelu

Helsingin kaupungin asemakaavoitus

Tiedoksi

Jarmo Hartikainen
Risto Lång
Ville Vuokko